

Güle güle hocam!

Mina Urgan "Bir Dinozorun Anıları" satış rekorları kırınca, "Acaba bende farkında olmadığım bir bayağılık mı var?" diye sormuştu kendi kendine

Zalim bir ironi

Doğan Hızlan:

Mina Urgan'ın İngiliz edebiyatı ile ilgili kitaplarından çok yararlandım. Özellikle D. H. Lawrence ve Virginia Woolf incelemeleriyle o yazarların kitaplarını yeniden okuma gereksinimi duydum. Urgan'ı popüler kılan iki kitabına gelince: "Dinozor" başlığını bile seçmesi zalim bir ironinin simgesidir. Bence anılarını okuyan genç kuşak mutlu bir yaşlılığın nasıl geçirileceği konusunda hayata dair sırlar elde edecektir. Yaşlı kuşağa gelince, onlar da bu anılarla mutsuzluğu yanlarına sokmayacaklardır.

Adalet Ağaoglu:

Mina Urgan hayatta duruş biçimiyle, içsel özgürlüğüyle çok değerli aydınlarımızdan biriydi. İngiliz edebiyatı üstüne kendisinden pek çok şey öğrendim, ama asıl öğrendiğim ve ona duyduğum hayranlık bu içsel özgürlüğü. Son yıllarında onunla ÖDP'de yan yana olabilmek hayatımın en büyük başarılarındandı.

Fethi Naci:

Mina Hanım Bodrum'da tanıyıp sevdiğim insanlardan biri. Kendi isteğine göre bir ev yaptırmıştı. Durmadan çeviriler yapardı. Sevecen, çalışkan, dürüst, iyi bir aydıydı. 80'ini geçtikten sonra ÖDP'nin kuruluşuna katılmış, gücünce çalışmıştı.

Nazlı Eray:

Mina Hanım'ın ölümü çok büyük bir üzüntü yarattı bende. Son zamanlarda bütün konuşmalarında sürünmeden çarçabuk öleyim diyordu, öyle oldu. Bir yıldız gibi kayıp gitti. Yaşamının bu son yıllarında edebiyat dünyasında yakalamış olduğu edebi popülarite gerçekten sihirlî, tılsımlı bir şey. Kaderin bu cilvesini unutamıyorum.

FİLİZ
AYGÜNDÜZ

filizaygunduz@hotmail.com

İngiliz edebiyatı tarihçisi, "öğretmen" Mina Urgan'dı 1998'e kadar. "Shakespeare ve Hamlet", "Edebiyatta Ütopya Kavramı ve Thomas Moore" isimli uzmanlık alanına giren kitaplarıyla tanıştı onu. Lawrence ve Virginia Woolf incelemeleriyle... Beş ciltlik "İngiliz Edebiyatı Tarihi"yle... Ve tabii nefis çevirileriyle... "Moby Dick"i onun Sabahattin E-yuboğlu ile birlikte yaptığı olağanüstü çeviriden okuduk. Balzac'ın "Otuz Yaşındaki Kadın"ında çevirmen olarak onun imzası vardı. Golding'in "Sineklerin Tanrısı"nda, Graham Greene'in "Yıkılış"ında, Huxley'nin "Ses Sese Karşı" isimli kitabında...

Ve 1998'de "Bir Dinozorun Anıları"yla çıktı karşımıza... İnceleme kitaplarının tadını bilenler, önceden onu farkedemeyenler, hayatında tek kitap okumamışlar, kitap kurtları... Türkiye aylarca onu konuştu. Kitabı o günden sonra edebiyat gündeminden hiç inmedi. Sayısız röportaj, söyleşi, inceleme ve köşe yazısına konuk oldu. Basın ve medyanın vazgeçilmez ismiydi artık. Ve tabii kitap sektörünün de.

O hep öğretmen oldu

Ama o, etrafında kopan kıyametlerle, kitabının kaç sattığıyla, ne kadar para kazandığıyla hiç ilgilenmedi. Tek derdi yaşadığı dönemi anıları üzerinden belgelemektir. Dahası herkesin bunu dert edinmesini istiyordu. Çünkü giderek "belleksiz bir toplum"a dönüştüğümüzü düşünüyor, bunun endişesini yaşıyordu. Geriye kalanlar ayırtıydı Mina Ur-

gan için. Tek baskıdan fazlasını hiç düşünmemişti. Kendini bu kitapla gelecek "Pis, komünist, dinsiz koca-karı" gibi tepkilere hazırlamıştı. Bugüne dek hiçbir yazarın sormadığı bir soruyu bile sordu kendine "Neden bu kadar çok sattı bu kitap? Acaba bende farkında olmadığım bir bayağılık mı var?" Oysa özgüveni sonsuzdu ve kitabının edebi değerine inanıyordu ama Türkiye'de çok satan bir kitabın "en çok" kaç sattığını da biliyordu. Kitabının onca ses getirmesine gösterdiği şaşkınlığı ölünceye dek üzerinden atamadı.

Genç ölümlere isyan

Kendini yazardan bile saymadığını söyleyen, "Kitabı best seller olmuş yazar tanımlaması beni çok rahatsız ediyor. Ben kendimi hâlâ öğretmen olarak görüyorum" diyen Mina Urgan'ın, anılarının devamı olan "Bir Dinozorun Gezileri"ni tamamlamaktan başka dileği yoktu. Onu da gerçekleştirdi. Bundan sonra diye sordumda son söyleşimizde, "Kendime ve çevreme bela olmadan ölmek istiyorum" dedi, "Ölüme özlem duyuyorum... Yaşamaktan bıktım... Ayıp olmaya başladı bu kadar çok yaşamak!"

Bir yanda Fransızların "douceur de vivre" dedikleri, kişisel mutluluktan kaynaklanmayan, nedeni belirsiz bir yaşama keyfi içinde olduğundan söz ediyor bir yandan da felaketler, haksızlıklar, genç ölümlerle iç içe yaşadığından... Ve her ikisiyle de başa çıkamadığından... Asla karamsar değildi Mina Urgan. O sadece kalender gerekçeler sunduğu bir "ölmek" fiilindeydi. Dolu dolu bir hayatın sonunda artık yalnızca bunu istiyor, belki de bizi sözünü ettiği kaçınılmaz gerçekliğe hazırlamaya çalışıyordu. Bir öğretmen edası, sabrı ve öngörüsüyle...

Galiba anladık!
Güle güle hocam!

"Kendime ve çevreme bela olmadan ölmek istiyorum" diyordu, "Ölüme özlem duyuyorum... Yaşamaktan bıktım... Ayıp olmaya başladı bu kadar çok yaşamak!"